

การสื่อสารเชิงกราฟิกในรายการถ่ายทอดสด

การแข่งขันกีฬาทางสื่อโทรทัศน์

*นายกฤษกร ไสยกิจ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารเชิงกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางสื่อโทรทัศน์” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะในการสื่อความหมายของกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์และเพื่อทราบถึงบทบาทหน้าที่ในการสื่อความหมายในฐานะที่เป็นรหัสร่วม(co-code)ในการสื่อความหมายของการแข่งขันกีฬาโดยทำการศึกษาจากข้อมูลวิดีโอทัศน์ บันทึกการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์จากสถานีโทรทัศน์ช่องทรูวิชั่นส์ใน 3 ประเภทกีฬา ได้แก่ การแข่งขันเทนนิส(Wimbledon Lawn Tennis Championships 2008),การแข่งขันกอล์ฟ(U.S. Women’s Open Golf Championships 2008) และการแข่งขันรถฟอmulaวัน (Formula One World Championships 2008จำนวน 2 สนาม)แหล่งข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับข่าวความเคลื่อนไหว ระเบียบข้อบังคับ กฎ และกติกาการแข่งขัน จากเว็บไซต์ของผู้จัดการแข่งขัน แหล่งข้อมูลบุคคลเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาแต่ละประเภทจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้ชื่นชอบในแต่ละประเภทกีฬา แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์และอภิปรายผล ตามแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

*นายกฤษกร ไสยกิจ : นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสื่อสารมวลชนคณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะของการสื่อความหมายโดยกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ กราฟิกถูกใช้ในการเป็นส่วนประกอบของรายการโทรทัศน์และถูกใช้เป็นส่วนแสดงรายละเอียดของข้อมูลอันหลากหลายของรายการแข่งขันและการแข่งขัน มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบการเสนอข้อมูลตามความเข้มข้นของเหตุการณ์การแข่งขัน ถูกเสนอผ่านเทคนิคการเสนอข้อมูลทางกราฟิกหลายประเภท ได้แก่ แถบข้อมูล แถบข้อความ กล่องข้อมูลกราฟสถิติ แผนภูมิ แผนที่ รูปภาพ ตาราง กล่องข้อมูลอัตโนมัติ(automating data information) กราฟิกแอนิเมชันและการผสมผสานกันของเทคนิคต่างๆโดยข้อมูลที่ถูกเสนอโดยกราฟิก ได้แก่ ข้อมูลผู้ผลิตผู้เผยแพร่ ข้อมูลรายละเอียดของการแข่งขันกีฬาข้อมูลประชาสัมพันธ์ และข้อมูลเนื้อหาเฉพาะอื่นๆโดยมีลักษณะของการสื่อความหมายและการแสดงบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทกีฬา โดยบทบาทหน้าที่ในการสื่อความหมายของกราฟิกในฐานะที่เป็นรหัสร่วมในการสื่อความหมายของการแข่งขัน พบในลักษณะของความเชื่อมโยงกับกฎกติการูปแบบการแข่งขันและรายการแข่งขัน ถูกแสดงผ่าน อักษร ข้อความ สัญลักษณ์ สี การจัดการเคลื่อนไหว การจัดลำดับในการเสนอข้อมูล เป็นลักษณะของการแสดงบทบาทหน้าที่หลักของการเป็นอรรถาภิธาน(metalingual function)โดยกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์

บทนำ

รายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ เป็นรายการโทรทัศน์ประเภทหนึ่งซึ่งได้รับความนิยมสูง และมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวในการนำเสนอเนื้อหา โดยเอกลักษณ์หนึ่งซึ่งโดดเด่นของรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ คือ “การถ่ายทอดสิ่งที่ปรากฏขึ้นบนจอ อันเป็นสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น และมีความเป็นไปตามธรรมชาติสูง” (Raunsbjerg. and Sand.,1998.:165) เป็นการเสนอความตื่นเต้นเร้าใจ โดยการนำเสนอสิ่งที่คาดเดาไม่ได้แน่ชัดของการแข่งขันกีฬา เป็นการเสนอความสด (liveness) หรือความทันท่วงที ของเหตุการณ์ซึ่งกำลัง

เกิดขึ้น ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ณ เวลาปัจจุบัน การสื่อความหมายด้วยความรวดเร็ว ชัดเจน และกระตุ้นอารมณ์ในการรับชมของผู้ชม คือเป้าหมายสำคัญของการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์

กราฟิกโทรทัศน์ เป็นองค์ประกอบทางด้านภาพประเภทหนึ่งในงานโทรทัศน์ และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการสื่อความหมายของเหตุการณ์การแข่งขันกีฬา ในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ โดยจากงานวิจัยเรื่อง “การสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ของการสื่อสารเชิงกราฟิกสำหรับงานโทรทัศน์เฉพาะเรื่อง” ของชินกฤต อุดมลาภไพศาล (2550) ได้สรุปเกี่ยวกับการสื่อความหมายและการทำหน้าที่ของกราฟิกในรายการกีฬาไว้ว่า “กราฟิกส่วนใหญ่ที่ใช้ในการสื่อความหมายสำหรับรายการกีฬานั้น ปรากฏในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูล ทำหน้าที่ให้ข้อมูลให้แก่ผู้ชมหรือผู้รับสาร โดยการเตรียมข้อมูลให้อยู่ในรูปของการมองเห็นมากขึ้น จะทำให้ผู้ชมมีโอกาสที่จะอ่านอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับรูปแบบของรายการกีฬาที่มีการผลิตความหมาย หรือสารไปสู่ผู้ชมจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว” กราฟิกคือสัญลักษณ์ทางด้านภาพชนิดหนึ่งที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์ และมีความสำคัญในการสื่อความหมายไม่น้อยไปกว่าสัญลักษณ์ประเภทอื่นที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์ รหัสที่ทำหน้าที่กำกับความหมายของกราฟิกที่ปรากฏในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือ ชุดของกฎ กติกา และรูปแบบของการแข่งขันกีฬาประเภทนั้นๆ

การแข่งขันกีฬาแต่ละประเภท มีกฎ กติกา และรูปแบบการแข่งขันที่แตกต่างกัน ดังนั้น การแสดงบทบาทหน้าที่ของกราฟิกในการถ่ายทอดความหมายของการแข่งขันกีฬาในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ จึงเป็นสิ่งที่มีความเฉพาะการศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ในการสื่อความหมายของกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ จึงเป็นเหมือนการศึกษาหาคุณลักษณะพิเศษของการสื่อสารความหมายของเหตุการณ์การแข่งขันกีฬาโดย

กราฟิกในรายการถ่ายทอดสดทางสื่อโทรทัศน์เป็นการศึกษาบนข้อสันนิษฐานที่ว่า กราฟิกคือสาร(message)ที่ถูกถ่ายทอด แสดง ในการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ และสารเหล่านั้นได้ทำบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารอื่นหรือไม่ในกระบวนการสื่อความหมายทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรประเภทกีฬาและรายการแข่งขันกีฬาที่มีชุดกฎ กติกา และลักษณะของการแข่งขันที่แตกต่างกัน เพื่อการศึกษา ดังนี้

- 1)การแข่งขันเทนนิส รายการ Wimbledon Lawn Tennis Championships 2008
 - 2)การแข่งขันกอล์ฟ รายการ U.S. Women's Open Golf Championships 2008
 - 3)การแข่งขันรถฟอmulaวันรายการ Formula One World Championships 2008
- จำนวน 2 สนาม

ปัญหานำการวิจัย

(1) การสื่อความหมายโดยกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์มีลักษณะอย่างไร

(2) กราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์มีบทบาทในการสื่อความหมายในฐานะที่เป็นรหัสร่วมการสื่อความหมายของการแข่งขันอย่างไร

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารเชิงกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางสื่อโทรทัศน์” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความหมาย เพื่อการสื่อความหมายของเหตุการณ์การแข่งขันกีฬาสดผ่านทางสื่อโทรทัศน์ไปยังผู้รับ ดังนั้นกรอบแนวคิดทางด้านกระบวนการสื่อสาร องค์ประกอบในการสื่อสาร และบทบาทหน้าที่ในการทำงานขององค์ประกอบต่างๆในกระบวนการสื่อสารในสื่อ

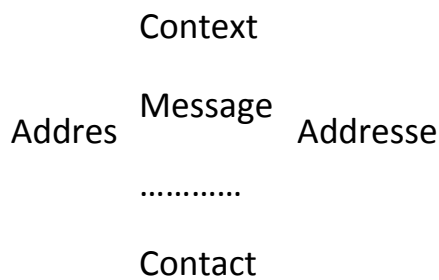
โทรทัศน์ จึงเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ถูกนำมาใช้เพื่อหาคำตอบในการวิจัยครั้งนี้ จากข้อสันนิษฐานของงานวิจัยที่ว่ากราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์มีลักษณะเป็นสาร(message)และถูกกำกับการสื่อความหมายโดยชุดรหัสย่อยของ กฎ กติกาในการแข่งขันกีฬาเป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันระหว่าง สัญญะและรหัสชุดพิเศษโดยกราฟิก ในการถ่ายทอดความหมายของการแข่งขันกีฬาที่ถูกเสนอในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์มีลักษณะของการเป็น สัญลักษณ์พิเศษในการสื่อความหมายเฉพาะ เป็นลักษณะของการอ้างอิงถึงรหัสของการสื่อความหมายอีกชุด นอกเหนือจากรหัสชุดปกติที่ถูกใช้ในการสื่อความหมายทั่วไป

ดังนั้นทฤษฎีสัญญาวิทยาจึงถูกนำมาใช้เป็นกรอบหลักในการวิเคราะห์ เนื่องด้วยแนวคิดทฤษฎีสัญญาวิทยาเป็นแนวคิดที่ให้ความสนใจในเรื่องของความหมายและวิธีการต่าง ๆ ที่ความหมายที่ได้รับการผลิตขึ้นและถูกส่งต่อหรือถ่ายทอด(Stadler, 2002: 2 อ้างถึงในมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน) แนวคิดทฤษฎีสัญญาวิทยาได้กำหนดขอบข่ายประเด็นหลักเกี่ยวกับการศึกษาสัญญะ(sign) ไว้ว่าการศึกษาเรื่องสัญญะเป็นการศึกษาเรื่องความแตกต่างหลากหลายของสัญญะ ความแตกต่างของแนวทางในการถ่ายทอดความหมาย และแนวทางเหล่านั้นเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับผู้คนที่ใช้สัญญะนั้น และสัญญะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและเป็นสิ่งที่สามารถทำให้สามารถเข้าใจได้ในช่วงเวลาหนึ่งที่มนุษย์ใช้งานสัญญะนั้น ๆ

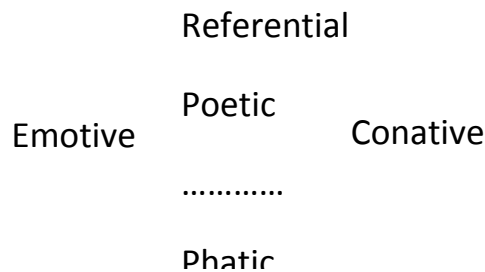
รหัส (code) หรือระบบในการจัดการสัญญะ การศึกษาถึงความหลากหลายของรหัสเป็นการพัฒนาการจัดระเบียบตามความต้องการของสังคมและวัฒนธรรม หรือเป็นการจัดระเบียบประสิทธิภาพของช่องทางทางการสื่อสารสำหรับการถ่ายทอดสาร และวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่อยู่ภายในการทำงานของรหัสกับสัญญะ เป็นเหมือนการเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นอยู่กับการใช้รหัสกับสัญญะเพื่อการคงอยู่ของวัฒนธรรมและรูปแบบของวัฒนธรรม (Fisk,1990: 40)

Roman Jakobson นักภาษาศาสตร์ชาวรัสเซียได้เสนอแบบจำลองทางการสื่อสาร ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการสื่อสารและการแสดงบทบาทหน้าที่ในการสื่อสาร โดยแบ่งปัจจัยทางการสื่อสาร ออกเป็น 6 ประเภท ดังต่อไปนี้ (Roman,1960,อ้างถึงใน Fisk,1990: 35-37)

ปัจจัยของการสื่อสาร

บทบาทหน้าที่ของการสื่อสาร

ภาพแบบจำลองทางการสื่อสารของ Jakobson

(1) Emotive function ทำหน้าที่ในการพรรณนาความสัมพันธ์ของเนื้อหาสารที่ส่งถึงผู้รับ เป็นสิ่งที่ แสดงออกถึงผู้รับ เนื้อหาสารที่ทำหน้าที่ Emotive function เป็นการสื่อสารกับ อารมณ์ ทศนคติ สถานะ และระดับของผู้รับ องค์ประกอบทั้งหมดเป็นการสร้างเนื้อหาสารที่มีผลส่วนบุคคลต่อผู้รับ

(2) Conative function เป็นบทบาทในการให้ข้อมูล เป็นการอ้างอิงที่ทำให้มีผลกระทบโดยเนื้อหาสารต่อผู้รับสาร เกี่ยวกับคำสั่งหรือระเบียบวาระประเด็นต่างๆ

(3) Referential function เป็นการกำหนดความเป็นจริงของเนื้อหาสาร เป็นสิ่งที่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ เป็นการสื่อสารข้อเท็จจริง

(4) Phatic function เป็นบทบาทหน้าที่ในการเป็น “ช่องทาง”ทางการสื่อสาร เป็นการเชื่อมโยงและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร

(5) Metalingual function เป็นการกำหนดลักษณะของตนเองของรหัส(code) เป็นบทบาทหน้าที่ที่ใช้ในการตรวจสอบว่าผู้รับสารเข้าใจตรงกันกับผู้ส่งสารหรือไม่

(6) Poetic function เป็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาสารกับตัวของมันเอง เป็นการสื่อสารเชิงสุนทรียะ เป็นบทบาทที่เน้นการแสดงออกจากรูปแบบของรหัส(code) ไม่ใช่การแสดงออกเนื่องมาจากอารมณ์ อันเนื่องมาจากความหมายหรือเนื้อหาของรหัส (ถอดความจาก Roman,1960,อ้างถึงใน Fisk, 1990: 35-37)

กราฟิกในสื่อโทรทัศน์ จึงเป็นเนื้อหาสารทางด้านภาพ(visual messages) ที่ถูกประกอบรวมกับเนื้อหาทางด้านเสียง(audio messages) เกิดเป็นตัวบท(text) ที่ถูกส่งผ่านโดยสื่อโทรทัศน์ โดยเนื้อหาของกราฟิกได้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความสุนทรียะในเวลาเดียวกัน เพื่อสนองวัตถุประสงค์ในการสื่อสารเนื้อหา ที่ต้องการทำการสื่อสาร

กราฟิก เป็นสิ่งที่ถูกใช้ใน 2 วัตถุประสงค์คือเป็นส่วนประกอบทั้งหมดเพื่อเป็นการนำเสนอในการถ่ายทอดสดกีฬาในการแข่งขัน และเป็นการจัดการความหลากหลายของข้อมูลในสนามที่ครอบคลุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสนาม เช่น ชื่อผู้แข่งขัน ผู้จัดการแข่งขัน ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม สถิติรายบุคคลของผู้เล่น ทั้งหมดถูกนำเสนอ ก่อนที่ผู้บรรยายจะนำเสนอ (Raunbjerg and Sand,1998: 165-168) เป้าหมายหลักของการถ่ายทอดเหตุการณ์การแข่งขันกีฬาในสื่อโทรทัศน์ คือ

- (1) สร้างความตื่นตัวให้กับผู้ชมเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ๆ
- (2) เปิดเผยความสัมพันธ์ต่างๆและให้ความรู้แก่ผู้ชมเกี่ยวกับความสลับซับซ้อน
- (3) นำเสนอสภาพแวดล้อมทั่วไปและอารมณ์ของการแข่งขัน
- (4) สื่อสารเหตุการณ์แข่งขันนั้นอย่างชัดเจน (Owens, 2007:102)

Jim Owens ได้แบ่งเป้าหมายทางการสื่อสารของกราฟิกที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (Owens, 2007: 129)

- (1) ถ่ายทอดข้อมูลอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา
- (2) แสดงให้เห็นถึงอารมณ์และทิศทางทั้งหมดด้วยรูปแบบของกราฟิก
- (3) นำเสนอความเป็นจริงแนวคิดหรือกระบวนการด้านภาพเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจถึงเนื้อหาของรายการ
- (4) จัดเตรียมให้มีผลกระทบทางการสื่อสารมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

เนื่องด้วยในการแข่งขันกีฬาแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านรูปแบบการแข่งขัน กฎ กติกา ขนาดของสนาม ธรรมเนียมการแข่งขันในแต่ละวัฒนธรรม ดังนั้นการสื่อสารความหมายของการแข่งขันผ่านสื่อโทรทัศน์ ย่อมต้องมีลักษณะของการสื่อสารความหมายที่แตกต่างกัน และในส่วนของกราฟิกเองก็เช่นเดียวกัน ที่ต้องมีลักษณะการสื่อความหมายที่แตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของกีฬา

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น เป็นกรอบในการวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย ตามข้อสันนิษฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎีสัญญวิทยามาใช้ในการวิเคราะห์และอธิบาย การสื่อความหมาย(significant) ของกราฟิกในทุกระดับของการสื่อความหมาย แนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ขององค์ประกอบและปัจจัยทางการสื่อสาร ถูกใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์การสื่อความหมาย ของกราฟิกที่สัมพันธ์และกระทำต่อดัชนีของรายการถ่ายทอดสดทั้งหมด และดัชนีของเหตุการณ์เฉพาะ(การแข่งขัน) แนวคิดเรื่องการผลิตรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ ถูกใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ และลักษณะเฉพาะทางเทคนิคของกราฟิกที่ถูกแสดงในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางสื่อโทรทัศน์ หลักการและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพิจารณา วิเคราะห์ อธิบาย และอภิปรายผลของการวิจัย เรื่อง “การสื่อสารเชิงกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางสื่อโทรทัศน์” ในครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจาก 3 แหล่ง ได้แก่

(1)แหล่งข้อมูลประเภทวีดิทัศน์ บันทึกรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาใน 3 ประเภทกีฬา จากสถานีโทรทัศน์ช่องทรูวิชั่นส์ ได้แก่ ก)การแข่งขันเทนนิสรายการ Wimbledon Lawn Tennis Championships 2008 ออกอากาศทางช่อง StarSports

- การแข่งขันกอล์ฟ รายการ U.S. Women’s Open Golf Championships 2008 ออกอากาศทางช่อง ESPN

- การแข่งขันรถฟอmulaวัน รายการ Formula One World Championships 2008 ออกอากาศทางช่องStarSports จำนวน 2 สนาม ได้แก่ สนามแข่งขันเมือง วาเลนเซีย ประเทศสเปนและประเทศเบลเยียม ในรอบคัดเลือกและรอบแข่งขัน

(2) แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารผู้วิจัยแบ่งประเภทของข้อมูลประเภทเอกสาร โดยแบ่งประเภทตามแหล่งที่มาได้ 2 ทาง คือ จากเว็บไซต์และจากสื่อสิ่งพิมพ์

- การแข่งขันเทนนิส www.wimbledon.org
- การแข่งขันกอล์ฟ www.golferonline.co.th
- การแข่งขันรถฟอmulaวัน www.formula1.com

(3) แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยแบ่งแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลตามประเภทของกีฬาที่จะทำการศึกษา และคัดสรรแหล่งข้อมูลบุคคล โดยพิจารณาจากเกณฑ์เรื่องความเชี่ยวชาญและการเป็นที่ยอมรับของบุคคลในแวดวงกีฬาประเภทที่จะทำศึกษานั้นๆ ได้แก่

- กีฬาเทนนิส กลุ่มนักกีฬา และกลุ่มผู้ชื่นชอบกีฬาเทนนิส จากเว็บไซต์ <http://www.pyramidtennis.com> และเว็บไซต์ <http://www.jirobkk.com>

- กีฬากอล์ฟ กลุ่มนักกีฬา และกลุ่มผู้ชื่นชอบกีฬากอล์ฟ จากเว็บไซต์พันทิปห้องศุภชลาศัย (ห้องสนทนาเกี่ยวกับกีฬาในเว็บไซต์พันทิป) <http://www.pantip.com/cafe/supachalasai> กลุ่ม Golf 1000 Tips

- กีฬาแข่งขันรถฟอmulaวัน ผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้ชื่นชอบการแข่งขันรถฟอmulaวัน ผู้เชี่ยวชาญ คุณไกรทส วงษ์สวรรค์ อุปนายกสมาคมกีฬาแข่งรถจักรยานยนต์แห่งประเทศไทยอดีตบรรณาธิการนิตยสาร F1 Paddock, กลุ่มผู้ชื่นชอบการแข่งขันรถฟอmulaวัน จากเว็บไซต์พันทิป ห้องศุภชลาศัย <http://www.pantip.com/cafe/supachalasai>

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะของการสื่อความหมายโดยกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ ในแต่ละประเภทกีฬามีความแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) รายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาเทนนิส

ภาพตัวอย่าง กราฟิกกล่องข้อมูลอัตโนมัติรายงานคะแนนระหว่างการเล่นในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันเทนนิส

กราฟิกถูกใช้ในการเป็นส่วนประกอบของรายการโทรทัศน์และเป็นส่วนแสดงรายละเอียดของข้อมูลอันหลากหลายของรายการแข่งขัน เนื่องด้วย เป็นการแข่งขันเทนนิสรายการวิมเบิลดันเป็นรายการแข่งขันที่มีการถ่ายทอดสดต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลายวัน หลายรอบการแข่งขัน ข้อมูลในส่วนของการเล่นของรอบการแข่งขัน จึงเป็นอีกส่วนของข้อมูลที่มีความพิเศษ คือ มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบตามความเข้มข้นของรอบการแข่งขัน โดยเทคนิคการเสนอข้อมูลทางกราฟิกหลายประเภท เช่น แถบข้อมูล แถบข้อความ กราฟิกแอนิเมชัน ทรานซิสชัน 3มิติ(transitions 3D) แอนิเมชันเสมือนจริง(เฉพาะเรื่อง) และกล่องข้อมูลอัตโนมัติ การรายงานผลคะแนนแบบเรียลไทม์ เป็นต้น เป็นการให้บริบทของรายการแข่งขันรอบการแข่งขัน การแข่งขัน และข้อมูลประชาสัมพันธ์อื่นๆโดยกราฟิก เป็นการ

รายงานข้อมูลร่วมในส่วนของตัวบทการเล่น ตัวบทของการแข่งขัน และตัวบทของรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันเทนนิส

ลักษณะของการเป็นรหัสร่วมของการถ่ายทอดสดการแข่งขันปรากฏในลักษณะของ ผลคะแนน สถานะการเล่น (อันเกิดจากกติกาและรูปแบบของการแข่งขัน) การปรากฏของข้อมูล (อันเนื่องมาจากข้อกำหนดในการจัดการแข่งขัน) และลักษณะของการออกแบบกราฟิกร่วม (อันเกิดจากธรรมเนียมของรายการแข่งขัน)

ภาพตัวอย่าง กราฟิกการรายงานผลคะแนนและการเล่นในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาอล์ฟ

(2) การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาอล์ฟ

กราฟิกถูกใช้ในการเป็นส่วนประกอบของรายการโทรทัศน์ และใช้เป็นการแสดงข้อมูลรายงานเหตุการณ์การแข่งขัน รายงานทั้งแบบรวม กลุ่ม และรายบุคคล เน้นการแสดงข้อมูลจำนวนมากในการแข่งขันรอบคัดเลือก เน้นข้อมูลของการเล่นมากขึ้นในการแข่งขันรอบตัดสิน เนื่องจากรูปแบบการแข่งขัน เป็นสนามกว้าง และมีการแข่งขันพร้อมกันหลายกลุ่ม การเสนอข้อมูลผลการแข่งขันจึงเป็นรูปแบบของการรายงานผลแบบต่อเนื่องโดยเป็นการรายงานข้อมูล ทั้งในลักษณะรายงานตามโครงสร้างข้อกำหนดของรายการโทรทัศน์ และการรายงานชุดข้อมูลตามสถานการณ์การแข่งขันสด ลักษณะการเป็นรหัสรวม พบในส่วนของการเสนอผลคะแนน และสถานะของการเล่น(อันเกิดจากกติกาการแข่งขัน) พบการแสดงในลักษณะของสัญลักษณ์ สัญลักษณ์อักษร(text-symbol) สัญลักษณ์ตัวเลข สัญลักษณ์รูปทรงเรขาคณิต สัญลักษณ์สี ข้อความเฉพาะผลคะแนน และผลสถิติซึ่งเกี่ยวข้องกับกติกาการแข่งขัน พบในลักษณะของการรายงานผลคะแนนและอันดับ ข้อมูลการเล่นบุคคล สถิติการเล่น สถิติบุคคล

(3) การถ่ายทอดสดการแข่งขัน รถฟอmulaวัน

ภาพตัวอย่าง ลักษณะการเสนอข้อมูลการเล่นโดยกราฟิก ในรายการถ่ายทอดสด

กราฟิกถูกใช้เป็นการแสดงข้อมูลหลักของการแข่งขัน เนื่องจากรูปแบบของการแข่งขันที่เป็นการแข่งขันความเร็ว ในสนามแข่งขันขนาดใหญ่ ข้อจำกัดของการเสนอข้อมูลด้วยภาพ ไม่สามารถสื่อความเข้าใจต่อการแข่งขันได้เพียงพอ กราฟิกจึงถูกใช้ในการเสนอเนื้อหาของการแข่งขันเป็นหลัก ส่วนภาพและเสียง ถูกสลับไปใช้ในในการสื่อสารทางอารมณ์ของการแข่งขัน มากกว่าที่จะเป็นการสื่อสารข้อมูลของการแข่งขันเป็นลักษณะของการเสนอข้อมูลการเล่นของบุคคลเป็นหลัก เป็นการใช้ลักษณะในการเสนอข้อมูลของสถิติเพื่อการเปรียบเทียบ พบทั้งการเปรียบเทียบกับตนเอง เปรียบเทียบกับผู้อื่นระหว่างการเล่น และการเปรียบเทียบกับสถิติชุดอื่นที่นอกเหนือเหตุการณ์สด(ส่วนน้อย) เป็นรูปแบบของการเสนอข้อมูลตั้งต้น รายงานการเล่นแบบเรียลไทม์(จับเวลา) เปรียบเทียบ แล้วรายงานผล โดยเป็นลักษณะของการเปรียบเทียบที่ถูกแสดงใน 2 ลักษณะ คือ

- (1) เพื่อการรายงานการเล่นบุคคล(การเปรียบเทียบข้อมูลในตนเอง
- (2) เพื่อการรายงานสถานการณ์ของการแข่งขัน

ลักษณะของการเป็นรหัสร่วม เนื่องจากกราฟิกคือข้อมูลหลักของการถ่ายทอดสดการแข่งขัน ลักษณะของการเป็นรหัสร่วมจึงอยู่ในเนื้อหาการแข่งขันแทบทุกช่วง ตั้งแต่ประเภทของข้อมูล ข้อมูลสถิติ ลักษณะการเสนอข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล ลักษณะของการปรากฏข้อมูล เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องเป็นรหัสร่วมของการถ่ายทอดสดเหตุการณ์การแข่งขันด้วยเช่นกัน นอกเหนือจากสัญลักษณ์พิเศษต่างๆ เช่น การใช้แถบสีร่วมกับข้อมูล การแสดงอันดับ การเปรียบเทียบผล สัญลักษณ์ธง และสัญลักษณ์ของเหตุการณ์อุบัติเหตุเป็นต้น

สรุปรวม

การสื่อสารเชิงกราฟิกในรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางสื่อโทรทัศน์ ทั้ง 3 ประเภทกีฬา อันได้แก่ การแข่งขันกีฬาเทนนิส การแข่งขันกีฬาอล์ฟ และการแข่งขันรถฟอร์มูล่าวัน จากการศึกษาวิจัยพบว่าบทบาทหน้าที่ในการสื่อความหมายของกราฟิกในฐานะที่เป็นรหัสร่วมในการสื่อความหมายของการแข่งขัน พบในลักษณะของความเชื่อมโยงกับกฎ กติกา และรูปแบบของการแข่งขัน กราฟิกถูกแสดงผ่าน ตัวอักษร ข้อความ และสัญลักษณ์ในเชิงกราฟิก สี การเคลื่อนไหว การจัดลำดับในการเสนอข้อมูล เป็นลักษณะการแสดงบทบาทอรรถาภิธาน (metalingual function) ของการสื่อสาร โดยกราฟิกถูกใช้ในการสื่อสาร 3 ระดับ คือ ระดับสถานี กราฟิกถูกใช้สื่อสารถึงชื่อของรายการ ระดับรายการ กราฟิกถูกใช้ในการสื่อสารถึงกฎ กติกาของการแข่งขัน และระดับผู้เล่น กราฟิกถูกใช้ในการสื่อสารข้อมูลที่เป็นปัจเจกบุคคล

การสื่อความหมายของกราฟิก ในรายการทั้ง 3 ประเภทมีความแตกต่างในบางลักษณะของการสื่อสารเชิงกราฟิก โดยรายการแข่งขันเทนนิส กราฟิกถูกใช้เน้นการสื่อสารข้อมูลของเหตุการณ์เป็นสำคัญสถานการณ์ของการแข่งขัน ณ ขณะนั้น ต่างจากการสื่อสารเชิงกราฟิกในเนื้อหารายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกอล์ฟ กราฟิกนำเสนอชุดข้อมูลซึ่งเป็นผลสรุปการแข่งขันเป็นหลักขณะที่การแข่งขันรถฟอร์มูล่าวัน กราฟิกนำเสนอชุดข้อมูลของผู้แข่งขัน เป็นข้อมูลในลักษณะปัจเจกบุคคล เป็นสำคัญ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ชินกฤต อุดมลาภไพศาล. การสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ของการสื่อสารเชิงกราฟิก
สำหรับงานโทรทัศน์เฉพาะเรื่อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2550.

ภาษาอังกฤษ

Barnard, M. *Graphic Design as Communication*. New York: Routledge, 2005.

Hollis, R. *Graphic Design*. London: Thames and Hudson, 1994.

Jennifer G-P. *A Practical Guide to Graphics Reporting*. Oxford: Focal Press,
2006.

Jobling, P. and Crowley, D. *Graphic Design: Reproduction and
Representation since 1800*. Manchester: Manchester University Press,
1996.

Kress, G. and van Leeuwen, T. *Reading Images: The Grammar of Visual
Design*. London: Routledge, 2006.

Lupton, E. Reading Isotype. *Design. Issues* 3. (Autumn 1986): 47-58.